

Kjak

Eyðgunn Samuelsen
løgtingskvinna Javnaðarflokkurin

Gita heldur enn vita

Undanfarna samgonguskeið var motto løgmans: »Vt skulu vita heldur enn gita.« Hetta motto var hann kendur fyri. Nú tykist vent í holuni hjá ikki bara løgmanni, men hjá samgongulimum sum heild. Samgongan hevur samtykt at skatta pensiónir við inngjald fyri at figgja ein skattalætta til tey háløntu. At seta út í kortið hevur samgongan fullan rætt til, men at kolvelta okkara skipanir á tveimum so grundleggjandi økjum sum skatt og pensión frá degi til dags uttan at kenna avleiðingarnar til fulnar, er óðamannaverk. Stutta skoð-bráið ber brá av, at nú vil samgongan ikki vita, men heldur gita.

Ílla undirbygt lógaruppskot
Í vikuni ið fór, var lógaruppskotið um skatting av pensiónum til viðgerðar á løgtingi. Má siga, at eg ikki minnist meg at hava lisið eitt so illa undirbygt lógarupp-

skot tey 4 árin, eg havi verið á tingi. Gjøgnumgangandi viðmerkingarnar eru: »Tað er ógreitt, tað er óvist, tað er ivasamt, tað hevur negativar avleiðingar og tað setur fleiri í verri støðu enn higartil«. Ikki færri enn 19 fyrivarni eru í viðmerkingunum til lógaruppskotið. Tí er spurningurin, um hetta uppskotið uppfyllir sjálvt minstu treytirnar fyri at eitt lógaruppskot er búgvið at leggja fram. Tingfólk eiga at vita, hvat ið tey lóggeva um, og hvørjar avleiðingarnar eru. Hetta tykist ikki vera galdandi í hesum málinum. Hóast hetta, so vil samgongan kroysta málið ígjøgnum løgtingi her og nú.

Øll, ið hava pensión uttanlands hanga í leysari luft
Vit hava nú hoyrt, at teir 1300 limirnir í Sjúkrarøktarfrøðingarfelagnum verða blakað út úr PKA tann 1 januar, um hetta lógaruppskotið verður veruleiki.

Sjálvt lógaruppskotið vísir á, at støðan hjá teimum, ið hava pensión uttanlands er so óviss og ivasom, at ongin í veruleikanum veit, hvat støðu tey eru í, tá ið lógaruppskotið er samtykt.

Fólk, ið koma til Føroyar at arbeiða styttri ella longri tíð
Vit vita, at serliga heilsuøki ger nógv brúk av, at læknar og onnur heilsustarvsfólk koma til Føroyar at arbeiða. Frá 1 januar 2012 er sannlíkt, at hesi fólk fara at fáa eitt pensiónsinngjald saman við útgoldnu lønini, ið tey ikki kunnu gjalda inn í teirra egnu skipan, men tey verða noydd at stovna eina nýggja skipan til hesi gjøldini. Hvat ávirkan hetta fer at hava á hugin hjá t.d læknum at koma til Føroyar at arbeiða, kunnu vit bert gita um.

Skattahækking til lágu inntøkurnar
Við at skatta pensiónina við inngjald við 40% av allari upphæddini, vera tey, ið hava lágt inngjald fyri vanbýti. Fyrst fáa vit eina flatskattaskipan, ið serliga lívgar háinntøkurnar, og samstundis fáa vit eitt pensiónsuppskot, ið leggur eftir lágu inntøkunum. Ein pensiónistur við miðalinntøku fær eina skattahækking frá 27% til 40% sambært hesum uppskotinum. Vit hava sæð fleiri útrokningar, ið vísa at útgjaldið verður 17% lægri, at hesin bólkurin fer at fáa eini 1500 krónur minni í pensión um mánaðin.

Fyrimunur til høgu inntøkurnar
Tey, ið hava høga inntøku, fáa

fleiri fyrimunir við at gjalda inn til pensión. Onki hámark er fyri, hvussu nógv ein kann spara upp árliga í pensión. Tí er sannlíkt, at lógin fer at eggja teimum, ið hava høgar inntøkur at spara meira upp í pensión. Tey kunnu so at siga gjalda meira inn til pensión og sleppa bíligari í skatti av síðst vunnu krónu. Sostatt kann man rokna við, at eykabonusið í flatskattinum til hægru inntøkurnar, fer at viðføra hægri uppsparing og minni forbrúk. Hetta fer ikki at seta ferð á búskapin í sama mun, sum ein lætti til lág- og miðalinntøkurnar vildi gjørt.

At hava vald merkir eisini at hava ábyrgd
Fakfeløgini hava, av sínum eintingum, valt at spart upp til aldurdómin, ofta framum at fáa eina lønarhækking. Hetta hevur verið gjørt, tí ein hevur havt álit á landsins myndugleikum og gjørdum avtalum. Hetta lógaruppskotið gevur hesum álit eitt stórt skot fyri bógvin. Tað, sum nú hendir, er, at allar fortreytir, ið hava ligið til grund fyri at spara upp til eftirløn, verða skriktar vekk uppá nakrar fáar dagar. Landsstýrið letur meira enn 1000 fólk standa í óvissu, um hvat hendir við teirra uppspardu eftirløn. Alt hetta hendir, tí samgongan tykist ikki at vilja vita, men bert gita, tí tað er so alneyðugt at innføra flattsfatt her og nú uttan mun til, hvat avleiðingarnar eru.

Sirið Stenberg
løgtingskvinna

»Tey gomlu«

Í valstriðnum hoyrdu vit nógv um ”tey gomlu” og alt sum teimum bleiv lovað. Nú atkvøðan er fingin til høldar kunnu vit so eftirmeta hvørjar ætlanir ABDH samgongan hevur til batar fyri okkara eldra ættarlið, afturfyri atkvøðuna. Teir fáu dagar samgongan hevur sitið við valdið eru lögð fram fleiri uppskot, sum í stóran mun ávirka tey eldru.

Eitt stórt mál er uppskotið um at fastfrysta almannaveitingarnar. Hetta merkir at ætlaða hækkingin uppá 1% fellur burtur. Størsti bólkurin ið kemur at merkja hetta eru fólkapensionistarnir. Fólkapensionin kemur at standa í stað. Somuleiðis er ætlanin at hækka gjaldið til Heilsutrygd og afturat tí at minka um tann stuðul sum Heilsutrygd kann veita, eitt nú heilivág. Egingjaldið uppá 2000 kr til hvørt hoyrtól, sum eftir ætlan skulu takast burtur aftur í 2012 verður nú eftir ætlan helst ein varandi loysn. Í heyst vísti Hagstovan á at 14% av fólkapensionistnum liva í fátæktavága. Næst eftir hesi koma støku uppihaldarnir. Og júst hendan bólkurin rakar man nú við hækkingi gjøldum, og minni pensión, somuleiðis sum vit vita at SEV ynskir at hækka prís, at oljan er dyr og at tað er dyrt at liva. Hvørjum væntar man at tey eldru

skulu liva av? Tað verður nokk ikki av skattalættanum! Tað gevur í mínari verð onga meining at skava nakrar fáar milliúnir av hjá pensionistunum alt meðan man arbeiðir við hond og fót fyri at geva skattalætta uppá hundrættals milliúnir til tey vælbjargaðu. Var tað hetta ”tey gomlu” fingur fyri atkvøðuna? Beint áðrenn val bleiv útskrivað samtykti Løgtingið eitt uppskot um at hjúnafelagar nú kundu forvinna eina ávísa upphædd frá jan 2012 uttan at hetta bleiv mótroknað í fólkapensiónini hjá hjúnafelaganum. Hetta hava nógvir pensionistar sæð fram til, men nú er ætlanin at taka hesa broyting aftur, áðrenn hon nakrantíð bleiv sett í gildi. Segði nakar valagn? Men vit skulu ikki taka tað so tungt siga tey, tí kanska pensiónirnar hækka hóast alt. Um lønarsamráðingarnar á arbeiðsmarknaðinum føra til lønarhækkunar skulu pensiónirnar hækka samsvarandi. So er tað tað, at samsvarandi ikki merkir sama %-tal, men procentvís av viðbótini. Smart. Og eg sum helt at Løgtingið hevði ábyrgdina av pensiónsveitingunum, og ikki fakfeløgini.

FAROE

LAW

40 fót frystibingja til sølu

Um hósandi boð fæst, verður vegna trotabúgvíð Sp/f A1+A2 lýst til sølu ein

40 fót frystibingja

Áhugað kunnu venda sær til Óla Hansen, advokatfulltrúa, á telefon 669900, 517316 ella oha@faroelaw.fo

Møgulig boð skulu verða okkum í hendi innan 22. desember 2011.

Advokatpartafelagið Faroe Law

Yviri við Strond 15 · Postboks 158 · FO-110 Tórshavn

Tlf. 66 99 00 · fax 66 99 01